

ERDELYI
Zágoni Dezső
üggetlen politika napilap, megjelenik minden nap
Szerkesztő órák reggel 8-3 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea. (Nagyvárad) Piata Mihai Vitéz 4. Telefon: 380

Ara 1 lej
III. évfolyam 29 sz.
Szerda
1934 Január 31.

MAGYARÁG

Hitler szigorú intézkedése:

Németországban csak náci-párt működhetik

Minden pártot feloszlattak Hitlerék. -- Az acélsisakosoknak végleg be kellett olvadniuk a nemzeti-szocialista rohamosztagokba

Starhemberg éles beszéde

Ausztria készül a nagy leszámolásra a nemzeti-szocialisták ellen

Berlin, jan. 29

A német birodalomban nagyjelentőségű események játszódtak le, melyek a horogkeresztesek és a régi nacionalista és monarchista csoportok egymás közötti viszonyát egészen megváltoztatták. A horogkeresztesek hivatalos lapja, a Völkischer Beobachter szombat reggeli számában rendeltetett közlést tett közzé, amely a nemzeti szocialista párt központjának utasítására feloszlatta mind azokat a szervezeteket és egyesületeket, amelyek eddig még bizonyos fokú önállóságot élveztek és nem olvadtak be teljesen a nemzeti szocialista pártba.

A feloszlátás első sorban a még megmaradt acélsisakos szervezeteket sújtja, mert az acélsisakos egyenruhát ezennel szigorúan tilos viselni. A nemzeti szocialista rohamosztagok főparancsnoksága ebben a rendeletében közli, hogy az acélsisak-szöveteg utolsó csoportja, amely eddig az egyik nemzeti szocialista rohamosztag keretében még bizonyos önállóságot élvezett, most szelintén teljesen beolvad a rohamosztagokba, úgy, hogy eltűnik végleg az acélsisakosok tábori szürke egyenruhája, mert a jövőben minden olyan osztag, amely a rohamosztagok keretében működik, csakis barnainges egyenruhát viselhet.

Az acélsisakosokon kívüli két német katonatiszti szövetség élvezett még idáig bizonyos önállóságot: a német tisztiek nemzeti szövetsége és a német tisztiek szövetsége. Ezekre is vonatkozott volna a feloszlátási parancs és a két tisztiek szövetség csak úgy kerülte el a feloszlátást, hogy sürgősen öszszolvadt és védnökévé Hindenburg birodalmi elnököt választotta meg. Tiszteletbeli elnök lett Mackensen vezértábornagy és báró Hutter gyalogsági tábornok. Még így is kérdéses, vajjon a két fuzionált tisztiek egyesület Hindenburg védnöksége ellenére is megtarthatja-e kü önállóságát, mert a német frontharcosok szövetsége a híres Kyffhauser Bund, amely a változásokra való tekintettel szintén új elnököt választott Reinhard ezredes, nemzeti szocialista rohamosztagfőparancsok szelvényében, mindezek ellenére is kénytelen volt alárendelni magát a horogkeresztes rohamosztagok vezetésének.

Békekötés a német egyházban

Még egy nagyjelentőségű belpolitikai esemény játszódtott le Németországban: a német evangélikus egyház püspökei egyha-

gulag bizalmat szavaztak Müller birodalmi püspököknek és éreshangu határozattal megkölyegeztek minden ellenzéki mozgalmat, amely az evangélikus egyházat ki akarja vonni a nemzeti szocialista párt befolyása alól.

A békekötés Hitler személyes közbenjárására vezethető vissza, aki a kancellári hivatalban összehívta az evangélikus egy-

ház vezetőit és hosszas tárgyalásokat folytatott velük. A kancellárnál folytatott megbeszélés után Müller püspök szorabatra konferenciára hívta össze a az evangélikus egyház összes főpapjait. Ezen az értekezleten az evangélikus egyház összes vezetői egyöntetűen Müller birodalmi püspök mellett foglaltak állást és kimondták, hogy megakadályoznak minden ellenzéki mozgalmat.

Osztrák készülődések a nácik ellen

Bécs január 29.

Starhemberg herceg tegnap a Konzert-hausban nagyszabású beszédet mondott. A herceg fogalkozott a nácik azon vádjával, amely szerint őt a kétszínű játék politikájával vádolják meg. A herceg tagadja, mint ha valamikor is tárgyalásokat folytatott volna Alberti gróffal.

A nemzeti szocialistákkal — mondta

Starhemberg — nem lehet tárgyalni, mert szándékaik nem becsületesek. A nácik nem akarnak fascizmust, hanem vad diktatúrát, amely ellen a mi pártunk késhegyig menő harcot folytat. Elrendelem — folytatta emelt hangon a herceg — hogy a mai naptól kezdve fegyveres önvédelmi harcot folytatunk a nácik ellen.

Boris bolgár király hazautazott

Bucuresti, jan. 29.

Boris király Carol királlyal vadászaton vett részt, ahonnan gépkocsival tértek vissza Bucurestibe. Boris király a bolgár követségen ebédelt, előzőleg azonban megköszoruzta az Ismeretlen Katona sirját.

A délután folyamán Carol király hoszsú kihallgatáson fogadta Musanoff bolgár miniszterelnököt.

Este 8 órakor a bolgár királyi pár elhagyta a fővárost. Giurgiuba utaztak, ahonnan hajón keltek át a bolgár parton levő Rusciucba.

A megbeszélésekről még mindig nem adtak ki hivatalos közleményt, azonban valószínűnek látszik, hogy a Balkán paktumot illetőleg Bulgária kitart eredeti álláspontja mellett.

Személyiségi kormányt akar Lebrun elnök

Páris, január 29.

A francia kormányválság még mindig tart. Lebrun elnök egész nap tárgyal a politikusokkal, de nem sikerült megállapodnia egyikkel sem. Doumergue volt köztársasági elnök, akit Lebrun miniszterelnökséggel kínált meg, magas korára való tekintettel elhárította magát a megbízatást. A francia sajtó — éppen a Doumergueval való tárgyalás kapcsán — arról ír, hogy Lebrun elnök kimagasló személyiségekkel akar kormányt alakítani és így akarja megteremteni a nemzeti egységet.

A londoni lapok hasábjainon keresztül

foglalkoznak a francia kormányválsággal és az Opera-téren történt összejutásokkal és letartóztatásokkal.

Közlük a lapok, hogy 1932 januárja óta 8 kormány váltotta fel egymást és a leg-hosszabb időtartama két hónap volt az egyes kormányoknak. Párisban különben a külföldi tudósításokat cenzura alá helyezték. Cenzorok jelentek meg a postahivatalokban, ahol az elküldendő táviratokat előbb átolvassák és csupán belügyminiszteri jóváhagyása után engedik a táviratokat továbbítani.

Lemondott Hitler a Drang nach Osten-ről

A külpolitika szenzációjává dagadt a német-lengyel barátság pakium

Udvarias kedvetlenséggel fogadta a hírt Franciaország. -- Elmult Európa egyik veszedelme: a német-lengyel háború

Ebert és Loebe elhagyták a gyűjtőtábori

Páris, január 29.

A német-lengyel egyezmény megkötése nagy izgalmat keltett a párisi politikai körökben. Paul Boncour francia külügyi miniszter február végén készült Varsóba, de ezek után bizonyos, hogy utját február elején kezdi meg és Varsó után Moszkvába is el fog látogatni. A francia lapok cikkei hűen kifejezik azt a hangulatot, mit a német-lengyel megnevezési szerződés Franciaországban keltett.

Az Echo de Paris ezeket írja:

Lengyelország tehát szintén átkerült Hitler táborába. A manővernek kétségtelesen súlyos hatásai lesznek és úgy Németországnak mint Lengyelországnak több kára lesz ebből a szerződésből, mint haszna. Németország eszközül fogja kihasználni ezt a helyzetét katonai követeléseinek kirozsolására, ez azonban nem fog neki sikerülni, mert nincsen a világon senki sem, aki himne Németország békés szándékait.

Varsói jelentés szerint a Berlinben aláírt lengyel-német egyezményről a Gazeta Polska című vezető lap a következőket írja. Az egyezmény fontos lépést jelent a lengyel német határ megszilárdítása tekintetében és biztosítja Lengyelország békéjét amit sem a Népszövetség alapokmánya, sem pedig Locarno nem tudott elegendő biztosítani.

A tegnapi aláírt egyezmény biztosít arról hogy tíz évi időtartama alatt semmi sem fogja megzavarni a lengyel-német viszonyt. A lap kiemeli még, hogy a berlini egyezmény nem változtatja meg Lengyelország magatartását a Népszövetséggel szemben. Nyilvánvaló azt is, hogy sem a Franciaországgal kötött szövetséget, sem a román-lengyel szövetséget sem pedig a Szovjet-Oroszországgal kötött szerződést sem pedig egyéb államokkal szemben fennálló kötelezettségeit nem érinti a berlini lengyel-német egyezmény és azok hatálya változatlanul fennáll.

Berlin, január 29.

A Völkischer Beobachter, a kormány félhivatalosan az egyezményről a következőket írja: Az európai politika ezzel a szerződéssel aratta az első diadalát. Az egyezmény alkalmas arra, hogy mindkét nemzetben a biztonság érzését töltse el, ami eddig hiányzott. De a biztonság érzetét jelenti az egyezmény nemcsak a két nemzet számára hanem minden nemzet számára, mert a Nemzeti szocialista Németország és Lengyelország bebizonyították, békés szándékukat. A megkötött szerződéssel sikerült kikapcsolni Európa egyik veszedelmét. Németország mindenkor hajlandó hasonló nehézségek és egyéb külpolitikai nehézségek kiküszöbölésére de a megegyezési hajlandóságnak kölcsönösnek kell lennie.

Lemondott-e Hitler a Drang nach Osten-ről

Páris, január 29.

A tíz évre szóló lengyel-német békemegnyilatkozat hírét párisi hivatalos körökben

Erdélyi Magyarok

Január 31.

2 oldal

udvarias helyesléssel fogadták. Erre vall az a nyilatkozat is, melyet Paul Boncour külügyminiszter a sajtónak adott. A sajtóban azonban nagy a nyugtalanság és azt írják a lapok hogy a lengyel politika egyre önállóbb magatartást tanúsít.

A Le Jour kalandosnak tartja a lengyel külpolitikát és hangsúlyozta, hogy a lengyel területi kérdésekben a döntő, a közös győzelem és a versaillesi szerződés pontjai

alapján jött létre. Az új lengyel politika egyfelől megfosztja Európát attól a lehetőségtől, hogy elenőrizze a lengyel-német viszonyt, másfelől viszont megszűnik a beavatkozás kötelessége is. A Temps öröme fejezi ki az egyezmény fölött, de merész következtetésnek tartja azt, hogy Hitler lemond a Kelet felé irányuló pángermán terjeszkedésről.

Kiszabadult szocialista vezetők

Berlin, január 29.

Néhány nap előtt a gyűjtőtáborokból elbocsátottak több neves volt szocialista vezető, így többek között Loebe, a birodal-

mi gyűlés volt elnökét, Ebertet, az elhunyt birodalmi elnök fiát és Hildebrand volt képviselőt is.

FLOREAL hajszesz Lotion

a hajhullás, korpásodás legtokéletesebb szere. — 1 üveg ára 60 — Lei.

Kapható drogueriákban, illatszertárakban.

Romániai vezérképviselő: Drogueria „Centrala” Oradea, Telefon 6-56.

Elfogták Budapesten a miskolci betörőbanda fejét

Budapest, január 29.

A miskolci rendőrség radiogram útján értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy ott egy szervezett rablóbanda kirabolta Klein Sámuel miskolci ékszerészt, aki től 20.000 pengő értékű ékszereket vittak el. A miskolci rendőrség a banda tagjait elfogta, de vezetőjük, Kocsis Pál soffór megszökött Miskolcra és a rendőrség gyanúja az, hogy Budapest felé vette útját és itt

rejtőzködik.

A budapesti rendőrség is megindította a nyomozást s az szombaton eredményt is járt. Az egyik detektív felismerte az uccán Kocsis Pált, akit azonnal bekísért a főkapitányságra. Kocsist, aki beismerte, hogy részt vett a rablásban kihallgatás után őrizetbe vették és vasárnap átadták a miskolci rendőrségnek.

Japán keze messzire ér el

Osszeesküvés Jávában egy angol tábornok ellen

Az amerikai kémiszolgálat ügynökei leplezték le a messze szétágazó összeesküvést

London, január 29.

A londoni lapok titokzatos keletásiai összeesküvésről írnak, amely az angol kormány egyik bizalmas embere, Lord Allenby tábornok, a keletázsiai kérdések egyik kiváló szakértője ellen irányul. Allenby néhány héttel ezelőtt azt a bizalmas missziót kapta az angol kormánytól, hogy utazzon a keletindiai holland gyarmatokra és kezdjen tanácskozásokat az ottani holland tengerészeti hatóságokkal, nem lehetne-e angol holland együttműködést létesíteni arra az esetre, ha a Távolkeleten háborús bonyodalmak támadnának.

Lord Allenby két hétig tárgyalt Jávában és Szumatrán, míg azután néhány nappal ezelőtt sürgősen hazautazott Angliába. Elutazását az tetten szükségesé, hogy a hatóságok messze szétágazó összeesküvést leplezték le ellene. Hogy kik voltak az összeesküvők, arról nem adtak ki hivatalos jelentést s eddig még csak annyit tudnak, hogy az amerikai kémiszolgálat ügynökei hívták fel a holland-indiai hatóságok figyelmét az összeesküvőkre. A komplett állítólag három külföldi állampolgár által lett meg szervezve abból a célból, hogy eltávolítsa Lord Allenbyt az angol tábornokot.

Törekvés jelmezes bálja febr. 10-én a Káth. Kör nagytermében

Állami ideggyógyintézetbe internálják Hotoran Victort

Nagybeteg ügyvéd a kórházban dühöngeni kezdett és csak hatápoló lékezhetle meg. Orvosi vizsgálat egyelőre csak annyit állapíthatott meg, hogy dr. Hotoran ezidőig önmaga és közveszélyes. — Három „bűvös szóval” akarta megmenteni az országot. Lehetséges, hogy szakszerű orvosi kezeléssel visszanyeri egészségét

Arad, január 29

Hotoran Victor dr. a tragikus sorsú ügyvéd szomorú végzeté betejeseget. — On és közveszélyes.

Hotoran Victor dr. ezidőig még az állami kórház ideggyógyintézetébe került. Mint ismeretes, tegnap hajnalban sikerült becsalni az intézetbe, ahol először megnyugodott. Amikor azonban megtudta, hogy hová jutott dühöngeni kezdett, úgy hogy hatápoló csak nagy erővel, 10 pernyi megfeszített munkával tudta megfékezni a hatalmas fizikumú embert. Amíg a szerencsétlen ember állapota javulás nem áll be, addig a kórházban kezelik, ez azonban csak ideiglenes, mert előreláthatólag Clujra szállítják, ahol az ottani állami ideggyógyintézetben helyezik el.

Hotoran Victor dr. betegsége nem újkeletű. Már régebbi idő óta szenvedett ideggyógybetegségben, azonban hivatását mindenkor el tudta látni. Csak néhány héttel ezelőtt figyeltek fel rá kollégái, amikor egy erősen teletg inzultáta Steinitzer Pált, az ügyvédi kamara nesztorát. Abból a tényből, hogy a máskor udvarias ember megtámadott egy 80 éves aggastyánt, már követelték, hogy az ügyvéd cselekedetei nem esnek normális beszámítás alá. Viselkedése azután mindenben igazolta ezt.

A múlt héten bement Domán Sándor ügyvezetőbe és nagyarányú megrendeléseket tett.

— Lapot indítok — mondotta — és a szerkesztőséget pazarul akarom berendezni. A kereskedő elsodálkozott a hatalmas megrendelésen, de miután vevője, aki majdnem az egész készletét meg akarta vásárolni, több nem jelentkezett, napirendre tért a megrendelés felett, annál is inkább, mert akkor már hallotta, hogy vevője beteg.

Három bűvös szó, amely megmenti az országot

Néhány nappal az ismeretes éjszakai lövöldözés előtt beállított dr. Colutu Roianu ügyvéd és parlamenti képviselő irodájába a következő szavakkal:

— Most leutazom Bucurestibe és megmondom a királynak, hogy három szóval megmenthetem az országot.

Colutu dr. mindjárt látta, hogy elmezuvert ember állt előtte és tudta azt is, hogy minden ellenkezés csak még inkább ingerelne. Ezért kedélyesen válaszolta:

— Nagyon helyes Victorkám, hogy megmented az országot. Csak fontos lenne ha megmondanád a három szót, hogy előre megtáviratozhassuk öfelségének. Mire megkezdte a fővárosba, az uralkodó már tájékozott lett.

— Nem mondom meg a három szót csak magának a királynak, akinek én jobb keze vagyok.

Els időre elfallgatott, majd hirtelen szenvedélyesen kifakadt.

— Nem bírom a titkot a postára, mert elárulnám. A posta különben állandó veszélyforrása volt a szerencsétlen embernek. Kétszázhetetlen rögeszmeként élt benne a tudat, hogy a telefonszolgálat tudatosan nem kapcsolja neki a kabinetirodát és a látogatás nem lehetséges a tárgyalás.

— Másfélmillió kártérítési pert indítok a telefonszolgálat ellen — mondogatta bárántainak — mert ennyi a károm, hogy nem kaphatok összeköttetést a királlyal.

Bölcs gondolatok egy beteg fejben. Egy aradi újságírónak legutóbb két millió lejt ígért. Általában dobáldozott a milliókkal, mert valamilyen titokzatos helyről negyven millió lejt várt. Ügyvédkollégáit is állandóan biztatta, hogy sok pénzt kapna tőle. Érdekes, hogy zavart elméjében néhány ragyogóan tiszta gondolatok születtek. Ezen izben még a választási kampány idején be-

ment egy szerkesztőségbe, ahol kifejtette a kisebbségi politikai programját.

— Ha én kormányra kerülök — mondotta — és előbb-utóbb csak én leszek a miniszterelnök, olyan kisebbségi politikát fogok csinálni, ami mindenkit kielégít. A magyarok megyékben minden vezető pozíciót magyarokkal töltenék be, még pedig a legintranszigenőbb magyarokkal. Ez a politika. Megadni a követeléseket. És teljesíteni minden kívánságot, hogy esendesebbek legyenek a szájak. Ime milyen bölcs gondolatok születtek egy beteg agyban.

Kedden lesz a döntés

A városi adósságok ügyében meg nem döntött a kormány

Bucuresti, január 29

A városi ingatlanra bekebelezett adósságok konverzióját előkészítő bizottság, Bratianu elnökletével tegnap délután ülést tartott, amelyen megvizsgálták a városi adósságok rendezésére készülő törvényjavaslat eddig összegyűjtött adatait és megállapították, hogy a törvény előkészítéséhez nincs elég statisztikai, informatív anyag. Tehát a városi konverzió alapelveiben nem bírtak megegyezésre jutni. Emiatt a bizottság keddre halasztotta az ülés folytatását.

Az idők változnak

Nagy üntetés volt Berlinben Vilmos császár ellen

Berlin, január 29

A tiszti egyesület Vilmos császár születésnapja alkalmából ma estélyi rendezett amelyet azonban tüntetés zavart meg. A tilalom ellenére, ugyanis többen acélsisakcs egyenruhában és horogkeresztes karszalaggal érkeztek az estélyre. Az ünnepi szónok

beszéde közben többen zajongani kezdtek és ekkor a kintlevők közül hatvanan betodultak a terembe. A rendőrség beavatkozása végett csak véget a tüntetésnek, amelynek következtében az estélyt végül is meg kellett szakítani.

Vállalatok, cégek tigyelmébe!

Január 31-ig be kell nyújtani az alkalmazottak jegyzékét a pénzügyigazgatóságokhoz

Bucuresti, január 29

Az adótörvény 14-ik szakasza alapján az összes vállalatok, intézetek, magáncégek stb. minden év január 31-ig kötelesek benyújtani összes alkalmazottaik jegyzékét, melyre a pénzügyigazgatóságnak a gloriás adó megállapítása céljából van szüksége. Ezt a jegyzékét az idén is január 31-ig feltétlenül adják be a cégek, mert a késedelemért bírságot vet ki a pénzügyi hatóság. A jegyzéknek az összes alkalmazottak neveit kell tartalmaznia, tehát azokat is, kik 1933-ban a cégnél működtek. Fel kell még venni a listára az alkalmazottak lakását, az egész éven át élvezett fizetését, tantárgyát a havi fizetését bármilyen formájú, az

könyvecskéjének számát és annak az adóhivatalnak megjelölését, amelyhez az alkalmazott adóját szokta fizetni. Ennek a listának benyújtása alól a pénzügyminisztérium egyetlen vállalatot sem mentett fel.

Kérje mindenütt a **GOLF** borotva-pongót!

az acélipar legkiválóbb alkotása és öröme lesz a borotválkozásban. Vezetékviselet: Friedman Armin, Oradea, Promenad Eminescu 16.

Erdélyi Magyarok

Január 29

KI A GYILKOS?

21

— Hialani se akart róla! Próbáltam rávenni, hogy fogadja el a szerződést, amit fölkináltam neki, de visszautasította, pedig nem is volt szerződése Párisban. Oly merően és vadán utasította vissza, mintha félt volna visszajönni Angliába.

Andy érdeklődve vágott közbe:

— Es maga nem is sejtette, hogy mi lehet ennek az oka!

— Egyáltalában nem — ránta Bill a fejét — Pedig alig volt epizódja vagy titka az életének, amit el nem mondott: de makor erre került a sor, bezárkózott és elnémult, mint az osztriga. És még ma is — tette hozzá elgondolkodva — hiába tűnődöm rajta, nem emlékszem semmire, amittől féltett volna Angliában.

— Nem értem — idegeskedett Andy, föl-alá járva a szobában — hogy miért ruga föl ez a leány egész jövőjét, ami pedig a célja volt és miért hagyta itt hosszú évek nehéz munkájának eredményét és miért ment Párisba elzúllni ha csak valami végtelen dolog fenekestől föl nem forgatta minden tervét és egész életét!

— Eboen alighanem igaza van — helyeselt Bill Weeks, sűrű füstfelhőt fújva a menyegyzet felé, — De én nem tudok róla semmit, Szóval ezen a bizonyos week-enden láttam Dorothy Brentet utójára.

Andy Colinson megittódva nézett a barátjára.

— Nem értem, hiszen Dorothy Brent...

— Várjon csak! — intette le Bill Weeks — mindjárt megérti.

Friss szivarra gyújtott és kényelmesen pöfékelve folytatta:

— Ugy látszik, hogy Adrenne Van Doorn meglátta valamelyik párisi kabarében a leányt. Akkor látta először és mindjárt megkedvelte. Maga is tudja, milyen furcsák és szeszélyesek ezek a modern amerikai lányok. Miss Van Doorn is ilyen, de emellett végtelenül okos és jószívű. Alighanem megszerette a zsenit Dorothyban és pártfogásba vette a leányt.

— Egy percre, Bill! Ismerte maga Adrenne Van Doorn?

— Nem én: sohase is láttam. Csak az apjáról tudtam, akinek nevét, mint dollár milliómos vasutkirályt sokszor emlegették a lapok. És arról se tudtam semmit, ami Párisban történt, bár később maga Gloria elmondta az egész dolgot. Szóval Miss Van Doorn, ahogy mondani szokták: "hóna alá nyult" Dorothynek, Egész vagyont költött rá: ugyanolyan ruhákban járta, mint a nemeseket ő maga viselt. Páris legelső táncmestereivel taníttatta a leányt és néhány hónap múlva remek primadonnát faragott belőle.

Igaz, hogy az anyag meg volt ehez Dorothyban és a leány maga is szívvel-lélekkel hozzájárult a sikerhez, de az érdem oroszán része mégis Miss Van Doorné.

És lássa: ezért nem hiszem és sohase fogom hinni, hogy az amerikai leány gyilkolta meg Gloriát. Hiszen ő csinált belőle világhírű művésznőt és képzelje csak: még én hozzáam is ő, személyesen hozta el Gloria Castellt hogy szerződtessem London legelső színpadára!

— Ez érdekes! — álmálkodott Andy, — Hogyan történt ez, Bill?

— Berontott hozzám a leánnyal, akinek egy monda Párisban fedezett föl Gloria Castellt! Sohase hallottam híret és nem ismertem meg, pedig jó arcmemóriám van. Igaz, hogy volt rajta valami, ami nagyon ismerősnek tűnt, de emembe se jutott hogy ez a nagymacra művésznő Dorothy Brent lehetne. Egészen más volt, Andy: egészen más és valószínűleg megfűtött varázslatos egyéniség.

Anghe'scu engedékenyebb

Ha a szülők magyaroknak vall magukat, magyar iskolába járhatják gyermekeiket

Mercurea-Ciuc jan. 30

Megírtuk, hogy a névelmzési rendelet ellen az érdekelt szülők a királyi táblák mellett működő közigazgatási bíróságokhoz fordultak. Most pedig érdekes értesítés érkezett a közoktatásügyi miniszteriumtól. Bobáth János, Nyika Mihály és Nyika József cioboteni lakosok ismételtan tett tiltakozására a miniszter azt a választ adta, hogy csak abban az esetben teljesítheti a szülők kérését gyermekeiknek a felekezeti iskolába való járatására, ha polgári hatóságtól a községi előjárásig és nem lekezeti paptól bizonyítványt terjeszt fel arról, hogy eredetükre nézve magyar származásúak. Ezt a bizonyítványt a bíróságnál hitelesíteni kell, kizárólag a bíróságnál, közjegyzői hitelesítés nem érve. Az érdekelt szülők ezután meg kell jelenjenek a községi jegyzőnél és kérik a magyar eredetükről tett nyilatkozatukat a községi jegyzőbe foglalni, amelynek a alapján a községi jegyző a bizonyítványt kiadni köteles.

Két év előtti gyilkosság csak most derült ki

Megöltek és kirabolta egy kölcese juhász

Mátészalka, január 29.

Jakab Gyula juhász a múlt év július 26-án Hermánszagra ment, hogy ott juhot vásároljon. Egy hermánszagi kereskedőtől vett is juhot, amelyekre 500 pengő előleget adott, de a megbeszélte időre nem jelenkezett a juhot átvételére.

A kereskedő bejelentette az esetet a csendőrségnek, mert nem tudta mire vélni az elmaradást. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást és köröztette Jakab Gyulát, de nem találták. A nyomozásba bekapcsolódott a debreceni csendőrség is s fáradságos munka után kiderítették hogy Jakab rablógyilkosságnak lett az áldozata. A gyanu Zámbo Gyula zsarolyáni és Fejes István fehérgyarmati lakosokra tereledött, akik mint szegénysorsu emberek az utóbbi

időben költekező életmódot folytattak. Nyomozás számai is a két emberhez veztek. A múlt héten a csendőrség letartotta a két gyanúsítottat, akik aztán megbevallották borszalmat tettüket.

Beismerték, hogy amikor Jakab Gyula pénzzel Hermánszagra ment, a juhot vételére, a Szamos töltésén megtámadták meggyilkolták, kirabolta és holttestét rékpárjával együtt a Szamosba dobták.

A helyszíni szemle alkalmával megmutatták a helyet, ahol Jakabot bedobták a vastag jég miatt nem tudnak a halságok a Szamos fenekéhez hozzá férni. Kutatás az irányban is folyik, hogy megfogták-e ki még a múlt nyáron Jakab Gyula hulláját. A két rablógyilkost beszéltették a nyíregyházi fogházba.

Cukor helyett -- dinamit

Munkanélküliek megdézsmálták a tehervonatot -- de megjárták

Cluj január 29.

A Bucuresti felé haladó tehervonat személyzete a ghimesi álmáson észrevette, hogy az egyik vagonból 5 láda, egyenként 20 kilót tartalmazó puszkapor eltűnt. A vizsgálat folyamán a vonatot kísérő vasutasszemélyzetet akarták felelősségrevonni, amikor a ghimesi csendőrök előtt egy 6 éves gyermek megjegyezte:

— Sógorbácsit is fölvetette tegnap a puszkapor.

A hangra felfigyelt a nyomozást vezető őrmester s rövidesen eredményt mutathatott föl. A gyermek fecsegése nyomán nem kevesebb derült ki, hogy Mihály Elek vasuti őrnél raktározták el ideiglenesen a tolvajok a lopott holmit. A vasutas hallgatási díjban szintén kapott egy láda puszkaport. Amikor észrevette, hogy erőiesen kutatnak a robbanóanyag után, annak megsemmisítésére határozta el magát. Egyik eldugott helyen éjjel tüzet adott a puszkapornak. E művelet közben lángok csaptak fel és leégették bajuszát és szemöldökeit.

A puszkaporégetés nyomán visszamaradt tagadhatatlan bizonyíték terhe alatt a vasuti őrnél elmondta, hogy egy Bartók és Bilibók nevű csángó legény megőrzés végett hagyta a puszkaport a raktárban. A nyomozás szempontjából

fontos valóság nyomán rövidesen kiderült, hogy a tettesek is A házkutatások során megtalálták az ellopott puszkaport és ugyanakkor egész halom áru is előkerült. Bartók és Bilibók beismerték, hogy hónapok óta rendszeresen megdézsmálták a tehervonatot. Nem akartak puszkaport lopni. Azt hitték, hogy a kecsesen becsomagolt ládákban cukor van.

Bíró Bizottság választás eredménye. Azon este választották meg egyhangúlag Morárt elnöknek. R. tagok: 1. Moson, 2. Farkas, 3. Győri, 4. Ellender, potting, Ötvös és Paran.

Magyar jégkorcs csapat Kanadával Budapestről jelentik: A Saskatoon Quakers jégkorcs csapat szombaton este mérkőzött meg a magyar válogatottal. Eredmény 0-4. A magyar csapat szép játéka kellemes meglepetést keltett a közönség szívében. John Walker, a kanadai csapat vezetője előzőleg nyilatkozott a magyarok játéka főkép az azok gyorsaságát dicsérve.

Erdélyi Magyarok

Január 31.

Jönnek a vidéki laptejek

Lejárt 1. számú tombolánk lapfejeitömegesen gyűlnék, helybeli olvasóink nagy számban hozzák be az 1-20 oszszámot és megindultak a vidéki jelentkezések is. Kiadónk hivatalunk egész apparátusa a tombolajegyek kiállítását végzi, hogy idejében ki-küldhesse olvasóinknak. Husvétra készül

meglepetésünk még jobban felkeltete közönségünk érdeklődését, mindenki igényt tart az ajándékokra, melyet megkapnak mindazok akik a tombolajegyeket gyűjtik.

Kérjük összes olvasókat, siessenek a lapfejekkel, hogy mielőbb megtarthassuk a tombolát.

Megölte héthónapos gyermekét egy diosigi gazda

A bestiális apát letartóztatták

Oradea, január 29.
A diosigi csendőrség hétfőn délelőtt telefonon jelentette az ügyészségnek, hogy a községben gyermekgyilkosság történt. Oláh Kata diosigi nő megjelent a csendőrségen és feljelentést tett Molnár Sándor ellen, aki vasárnap álkulccsal behatolt lakásába és

7 hónapos csecsemője szájába ismeretlen mérget, valószínűleg nadragulyát

töltött. A gyermek néhány perc alatt meghalt.

Oláh Kata és Molnár Sándor között gyerek tartásipert folyt

Molnár tehát saját gyermekét mérgezte meg

A csendőrség a gyilkost letartóztatta, az ügyészi bizottság pedig hétfő délelőtt szálta ki Diosigra, hogy a boncolást megsejtsse.

ELKÖLTÖZTÜNK

Bulv. Regele Ferdinand 7-a sz. alá

REICHARD c/pőüzlettel szemben.

RECORD nődivatárúháza

Új helyiségünkben még az eddiginél is olcsóbban árusítunk!

A nyitáskeresztesek

Fel akarták robbantani a budapesti Polgári Kaszinót

Budapest, január 29.
Vasárnap borzalmas merényletet akartak elkövetni ismeretlen tettesek a magyar fővárosban. Az Andrássy ut 47 szám alatt működik a Polgári Kaszinó, amelyik szombatról vasárnapra nagy bálát hirdetett. A Polgári Kaszinó termei ez alkalommal zsúfolásig megteltek.

A hajnali órákban a kapu alatti egyik sarokban, mely fölött a kaszinó van, a vice házmaster egy gyanúsak látszó ujságpapírba burkolt csomagot talált. — Azonnal rendőrt hívott, akik megállapították, hogy a csomagban egy kulacs alakú bomba van. Szakértők azonnal megvizsgálták a bombát, amely egy bádokkulacs, belső részében cementtel van körültapasztva és a cement alatt van elhelyezve a puskapor. Ugy, hogy egy vékony üvegcső vezet hozzá. A bomba négy és fél kilógram súlyú, ha felrobbant volna, úgy kétségtelenül elpusztítja nemcsak a Kaszinó épületét, hanem a szomszédos házakat is. Megállapították, hogy a bűnös kezek meggyújtották a szalmaszál vékonyágú üvegcsőbe helyezett papirost, amely a gyújtószinor szerepét játszotta. A szomszékban a meggyulladt papiros az üvegcső szájában nem kapott levegőt és így elaludt

anélkül, hogy a puskaport láng érintette volna.

A merénylet azzal hibázták el a szakértők jelentése szerint, szörnyű gazdszelek ményüket, hogy az üvegcsőbe elfelejtették puskaport szórni. Mert ha az üvegcsőben egy kis lőpor van, úgy ez feltétlenül tovább bitott volna a szikrát a robbanó központ-hoz s megtörtént volna a rettenetes véres katasztrófa.

Budapesti tudósítónk jelentése szerint az Andrássy ut 47 szám alatti házban lakik báró Szurmay Sándor tábornagy, az ismeretlen háborús hős és volt hadügyminiszter is. A Polgári Kaszinó egyébként kormány párti alakulat, valószínűnek tartják, hogy a szerencsére sikertelen gaztett megkísérlői horogkeresztesek voltak.

Időjárás

Élénk szél, a nappali hőmérséklet némi emelkedése, de változatlan éjszakai lehűlések, főleg délen és nyugaton havazások és hófúvások.

Szénné égett két osorhei-kisleány

Osorhei, január 29.

Az osorhei csendőrség telefonálta az ügyészségnek, hogy szombaton délelőtt Vesa Florián céri lakos feleségével együtt elment az erdőbe. A 2 éves Gyuri és a négy éves Florián nevű kisfiuk odahaza maradt. A lakásban, eddig még meg nem állapított okból tűz ütött ki s mire a szomszédok észrevették, a két kisgyermek már szénné égett.

Szakszervezetek két munkás mellett

A sibiui munkásság nyilatkozata

Felkérítettünk a következő scrok közlésére:

Az ERDÉLYI MAGYARSÁG Tekintetes Szerkesztőségének

Oradea.

Tisztelettel kérjük, szíveskedjenek nálapjukban alant cikkünket közzétenni.

A Sibiuban megjelenő Tribuna című lap február 14-iki számában megjelent "Cei cu fituica Munca" kitételi cikkére vonatkozólag alulírott szakszervezetek a következőkben válaszolunk: Nevezett Nicolae Droe szerkesztésében megjelenő ujság szakszervezetünk tagjainak abszolút bizalmát bírja Morar és Szilágyi két aktív emberünket illetve rajtuk keresztül szervezetünket támadja meg említett cikkében. A magunk részéről ismerve az ügy kulisszatitkait, az érdeket, valamint az alacsonyrendű indító okot, a cikkkel nem akarunk bőven foglalkozni, csupán a dolgok főé emelkedetten leszögezzük a következőket: Törpe rágalom, hogy pár évvel ezelőtt Ursu Dumitru volt szocdem, ma független szocialista helyi vezér részéről Morar egy népgyűlés alkalmával munkáspénzek elcsikkasztásával vádolva lett volna. A vád különben sem állta volna meg helyét sem a múltban, sem a jelenben. Rosszindulatú rágalom az, hogy az utóbbi napokban az "Areka" harisnyagyár bérharcával kapcsolatosan bármily visszaélések történtek volna. Ami a Morar adminisztrálásában és Szilágyi szerkesztésében megjelenő "Munca" című lapocskát illeti meg vagyunk győződve annak becsületes ügyvezetéséről és arról, hogy a sibiui munkásság érdekeit védi annak hasznára van és éppen ezért bizalmunk és pátrfogásunk darára a "Tribuna" aknamunkájának, a "Munca"-é maradt. Jelen nyilatkozatunkkal az ügyet a magunk részéről egyszer és mindenkorra befejeztünk tartjuk. Teljes tisztelettel: **Ruházati munkások szakszervezete** Constantin Nicu elnök **Sorea Joan** titkár. **Bőrmunkások szakszervezete**: Császár Francisc elnök Hegyes Moisa titkár. **"Areka" harisnyagyári munkások szakszervezete** csoportja: Szabó Anna elnök Hög M titkár. **Vas és fém-munkások szakszervezete**: Jeremiás János elnök. **Szilágyi D** titkár. **Élelmiszeri ipari munkások szakszervezete**: Kraus Alfréd elnök **Jul, Zoltán** titkár. **Famunkások szervező bizottsága**: Sala Josif elnök. **Bessenyei S** titkár. **Munkanélküli szervező bizottság**: Nagy Ferenc elnök **Ungureanu Gheorghe** titkár.

— Oradeai terményárak: Buza 340, rozs 280, árpa 210, zab 210, lóhere 30, szén — lucerna 24—25, tengeri 140

5 oldal Erdélyi Magyarság Január 31.

"Erdélyi Magyarság" falinaptár

ára 2 lei.

Kapható a kiadóhivatalban

Leikes hangulatban tolyt ie a bihori Magyar Bál

Oradea, január 29.

A Magyar Bált a... fénnyel hangulattal és lelkesedéssel ünnepelte vasárnap Oradea magyarsága. A Katholikus Kör nagyterme a zsufolásig megtelt, a magyar ruhák, frakkok és estélyi ruhák szín pompás képét adták a magyarság találkozásának. A műsor régi magyar táncok s da

loknak a legkiválóbb műkedvelők részéről történő interpellálása már megteremtette azt a hangulatot, amely a táncnak a hagyományos csárdással való megnyitása után csak fokozódott és egészen a záróráig a legkitünőbb kedvben mulatott az 1934-es Magyar Bál résztvevőinek százai.

Gyújtogató rablógyilkosok

Előbb megölték a házaspárt, kirabolták és azután rájuk gyújtották a házat

Barlad, január 29.

Tegnap hajnalban a járőrök arról értesítették a tűzoltóságot, hogy Marcovici nagykereskedő háza ég. A tűzoltók azonnal megjelentek és megkezdtek a mentési munkálatokat. Abban a hiszemben, hogy a házbeliek még alszanak, behatoltak a lakásba.

A hálószobában borzalmas látvány tárult eléjük. Ott feküdt a kereskedő és felesége holtan. Megállapították, hogy a lakásba banditák hatoltak be. Marcovici kereskedőt és feleségét agyonlőtték, azután pedig kifosztották a lakást. Ugy akarták eleplezni tetüket, hogy a házat felgyújtották.

Letartóztatták dr. Moldovan reghini ügyvédet

Okirathamisítással és sikkasztással vádolják az ügyvédet

Reghin, január 29.

Általános feltűnést keltett Reghinben az a hír, hogy Moldován Pál dr. ügyvédet letartóztatták és átkísítették a targumuresi ügyészség fogházába. Illetékes helyen megerősítették ezt a hírt s azt is közölték, hogy Moldován az árvaháztól okirathamisítás

sok egész sorozatával több százezer leit vetett el és ezeket az összeget saját céljaira fordította. A sikkasztott összeg nagyságát csak a vizsgálat állapíthatja meg. A letartóztatás híre Reghinben ügyvédi körökben nagy megütközést keltett.

Háboru is -- lakodalom is?

Az abessziniai császár unokaöccse japán lányt vesz feleségül

London, január 29.

Lidy Haraya Abeba herceg, Abesszinia császáranak unokaöccse a közel jövőben nőül veszi Hacako Kuroda japán grófkisasszonyt. A herceg 1931-ben járt Japánban mikor is megkötötte a japán-abessziniai barátsági szerződést. A hercegnek annyira

megtetszettek a japán nők, hogy kijelentette környezetének, csak japán leányt vesz el feleségül. Beszerezte husz japán szépség fényképét és azok közül választotta ki a jövőbelijét. A választás Kuroda grófkisasszonyra esett.

A Stavisky-botrány megbuktatta a Chautemps-kormányt

Uj kormány Franciaországban

Chautemps kormánya szombaton benyújtotta lemondását. Vasárnap Tardieut, Herriot-t és Caillaux-t fogadta kihallgatásou Lebrun elnök

Páris, január 29.

A Havas ügynökség délután kiadott hivatalos közleményében jelentette, hogy a délután három órakor kezdődő minisztertanácson Chautemps miniszterelnök felveti a kormány lemondásának kérdését. Raynaldi

igazságügyminiszter már a délelőtt folyamán benyújtotta tárcájáról való lemondását Chautemps miniszterelnöknek, aki azt nyomban Lebrun köztársasági elnök elé terjesztette. Az igazságügyi tárca betöltése tekintetében egyelőre nem döntenek és efelett is a minisztertanácsra bizzák a határozathozatalt.

Páris ostromállapotban

Páris, január 29.

A főváros reggel óta ostromállapothoz hasonlít. A rendőrség állandó készttségben van. páncélos autók száguldanak végig az utcákon és már előre megtérsznek a hatóságok minden óvintézkedést, hogy a jobboldali Action Française uszítására tervezett ma este tüntetést lehetőleg ne tudják megatartani. A kormány délután három órakor a miniszterelnökségen rendkívüli minisztertanácsra ült össze, hogy megvitassák, mitévő legyenek a Stavisky botrányral és a Sacasan holding bukásával kapcsolatban megnyilvánult bizalmatlanság ügyével. Chautemps miniszterelnök kifejtette minisztertanácsnak, hogy a jelenlegi helyzetben a legalkalmasabb, ha a kormány lemond. A minisztertanács magáévá tette a miniszterelnök javaslatát. A minisztertanács után Chautemps miniszterelnök megjelent Lebrun köztársasági elnöknel és jelentette a kormány lemondását amit az elnök elfogadott.

A Chautemps kormány két hónapja került az ügyek élére és gyors bukása dicséletesen volt. A Stavisky ügy kipattanása után a kormány napjai meg voltak számozva. Sülyösítette a kormány helyzetét annak idején Daladier gyarmatiügyi miniszter lemondása, míg most Raynaldi igazságügyminiszter lemondása végső csapást jelentett a kormány életére. Ezek után nem volt más választás, mint a sürgős távozás.

Az új miniszterelnök valószínűleg ismeret a radikális párt sorai közül kerül ki Beavatott körökben Herriot nevét emlegetik.

Páris, január 29.

Lebrun köztársasági elnök vasárnap Tardieut, Herriot és Caillaux-t fogadta kihallgatásou. Döntés csak hétfőre várható.

RADIOMŰSOR

KEDD

Bucuresti: tőzsde, Vizállás. Gramofon, 13: Beszélőújság 13.15: Könnyűlemez 17: Sibiceanu zenekar. 18: Beszélő újság 19: Rádiógyetem 19.20: Gramofon, 19.45: Felolvasás 20: Ének, 20.20: Szimfonikus hangverseny, 21: Franciányelvű előadás 21.15: Szimfonikus hangverseny. 21.45: Beszélőújság.

Budapest: 6.45: torna. Utána: gramofon, 9.45: Hírek 10: Felolvasás. Közben: gramofon, 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat 12: Déli harangszó, és időjárásjelentés, 12.05: Orosz balalajka zenekar 12.30: Hírek, 13.15: Pontos idő és időjárásjelentés 13.30: Gramofon 14.40: Hírek, piaci árak és árfolyamhírek, 16: Zenekari hangverseny, 17.20: Révész Béla elbeszélései 17.50: Ifj. Sárny Elemér és cigányzenekara 18.40: A magyar-olasz kardvívó mérkőzésről, 18.55: Az Operaház előadásának ismertetése és közvetítése Szünetben: Hírek, Előadás után: Mándits szalon és jazz zenekar

APROHIRDETÉSEK

Róna fényképész

mütermében

Oradea, Str. Alexandru 4., művészi lev. lap
6 darab csak 70 lei.

MAKULATOKA újságpapír nyomdában nagyban kapható Pásztor Ede papírházában.

NAPSZAMOS KÖNYVEK 1 hetes, 2 hetes beosztással készültek és kaphatók Pásztor Ede papírházában. Oradea.

Újságárusokat csakis megbízhatót választandóan alkalmazzunk az Erdélyi Magyarország és a Nagyvárad Friss Újság árusítására. Jelentkezni a kiadóban.

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA

6 oldal

Erdélyi Magyarország

Január 31